

A lovak szemfedezőjének (Scheuleder) ártalmasságáról.

Sternberg-Lutzschena bártól.

Az ember ritka szívóssággal bír mindenféle szokások és divatok szeretetében és sokszor eltűri a legsztelenebbet, egyszerűen azért, mert a divat követeli, bár talán régóta meg van győződve czélszerűtlenségéről. Ilyen esztelen, egyáltalában czéltalan, de azért mindenütt tiszteletben tartott divat a szemfedező, vagy szemernyő alkalmazása a lószerszámon. Ezek tisztán csak az állatot irritáló, képességének szabad nyilvánulását akadályozó és az állat természetének és szokásainak nem ismerésén alapuló függelékek, melyek segítségével velök csak szembekötösdit játszunk. És mind a mellett minden szekeres és minden uraság kötelességszerűen feltételi az obligat szemfedőket, a nélkül, hogy megvallaná önmagának, hogy ezek állatkínzó eszközök, melyek az állatnak nemcsak megnehezítik és gyűlöltté teszik munkáját, hanem még aesthetikai szempontból sem mondhatók semmiképpen szépeknek! Vagy talán szépités-e az, ha legnemesebb állatunknak éppen azt a részét, a melyből energiája és tüze felénk sugárzik, mely által jóllétét és munkakedvét urának tudtára adhatja, elzárjuk kifelé és a beszédes eleven szem helyébe egy élettelen bőrdarabot teszünk, mely az állatot félig megvakítja?

Az által, hogy a lónak teljes jogát, szemeinek használatát illetőleg megszorítjuk, élettelen géppé alacsonyítjuk le és ezzel eltűnik az a varázs is, mely az állat értelmes, hajtójára és kedvelőjére nézve a vele való közelebbi foglalkozásban van, melyet mindinkább fejlesztenie és tökéletesítenie kell.

Nagy tévedés azt hinni, hogy a szemfedező a lónak nyugodtabb járását hozza létre, vagy még a megbokrosodást is megakadályozza. Mindez mesebeszéd, mely a ló természetének és szokásainak nem ismerésén alapszik és semmivel sem motíválható. Ellenkezőleg éppen ezek okozzák félénkségüket, bizonytalan, nyugtalan, ijedős járásukat és így egyenesen arra való, hogy a bokrosságot és megvadulást előmozdítsák és a fiatal lovakat erre megtanítsák. Természetesen, mert ha a ló nem nézhet meg minden rá nézve idegen tárgyat alaposan, nem ismerkedhetik meg kellőleg környezetével és nem jöhet tisztába bizonyos zaj oka felől — hisz szemei le vannak borítva — aggodalmának fokozódnia kell és ez végre szokássá váló bokrosságig fajulhat. A szemfedező tehát német nevét „Scheuleder“ így is joggal viseli ugyan — csak hogy éppen azért, mert ellenkezőjét kelti annak, mint a mit eredetileg tőle vártak.

És most térjünk rá ezen czéltalan szerszámdarab egyes hátrányaira. Megnehezítik a hajtónak direkte személyes,

szinte mondhatnók morális befolyását lovaira, a szellemi érintkezést köztük. Ilyen lovak a látásban akadályozva, nem képesek vezetőjüknek intését vagy látható jeleit észrevenni és követni. Ezért sokkal gyakrabban kell az ostorhoz nyulni, mint különben szükséges volna, és még a legkisebb segítséget és biztatást is ezzel, tehát inkább büntetés formájában kell adnia. A lovak így csak idegesekké válnak és nem mennek többé olyan vígan és szabadon, mintha maguktól való elszántságukat az által tiszteletben tartjuk, hogy inkább intéssel vezetjük. De hiszen ez lehetetlen is, mivel a szegény állatok szemei mintegy táblákkal vannak lezárva. Ha a ló az ostort csak láthatja, ez már a legtöbb esetben annyit ér, mintha érezné és ha aztán egyszer igazán használjuk, nem fognak a lovak ijedten összerázkódni és ágaskodni.

A szemfedező azonban nemesak terhére van a lovaknak, hanem sok tekintetben valóságos kínzó eszköz! A ló szemének olyan állása van, hogy egyáltalán nem alkalmas a szemfedezők által előre való szoríttatásra és ebben a nem természetes helyzetben való maradásra. A látástengely inkább oldalvást van irányítva, hogy a látáskört minden oldalra befoghassa és ezt a természetes állást egy olyan szerszámmal, mint a milyen a szemfedező (egy rosszul feltett szemüveghez hasonlóan), megakadályozni és mesterségesen megváltoztatni bizonyosan állatkínzás. De ez még nem elég, hanem a hol szemfedezők vannak, ezek akárhányszor felcserélve szoktak feltétetni, mi által káros hatásuk még nő.

Elég gyakran látni olyan szemfedezőket is, melyeknek szíjazata (Sturmriemen) igen rövid, úgy hogy e miatt a szemfedezők formálisan lezáródnak a szemre.

Még csak arra akarok rámutatni, hogy a szemfedezők hozzájárulhatnak szembetegségek keletkezéséhez. Hideg időben és durva széllel szembe való hajtásnál a szemfedezők valóságos szélfogók. A hideg légáramlat, a por, a megfagyott vagy folyó esapadék oda rakódik a szem és szemfedező közé és gyakran igen heves, fokozott ingert kelt a szemben, mely könnyen megvetheti az alapot rossz természetű gyuladásnak vagy hurutnak, sőt még megvakulásnak is. A szemfedező okozza többnyire a lovak olyan gyakori megvakulását.

Azzal, hogy ilyen módon felhívtam a figyelmet a „szemfedező“ név alatt ismert képtelen szerszámdarabnak czéltalan voltára, károosságára és állatkínzó tulajdonságaira, remélem, hogy magam is élesítettem a kést lefejtéséhez, noha jól tudom, hogy egy csapásra nem dől meg a fatörzs.

